

I de seneste 30 år er forbruget af alkohol mærkbart formindsket i samfundet, der dog stadig bærer præg af følgevirkninger fra alkoholmisbrug. Hvilke alkoholpolitiske tiltag forestiller vi os i fremtiden - her tænker vi både på forslag der skal fastholde den faldende tendens i salget af alkohol og forslag der kan bidrage til en øget liberalisering af alkohollovgivning, f.eks. omkring lukketider.

(Medlemmer af Inatsisartut, Storm Ludvigsen, Inuit Ataqatigiit og Andreas Uldum, Demokraterne)

Svarnotat

(Medlem af Naalakkersuisut for Sundhed Agathe Fontain)

Jeg takker for forslaget til endnu en forespørgselsdebat om, hvordan vi bedst kan sikre en fornuftig og tidssvarende praksis indenfor salg og udskænkning af alkohol.

Befolkningsundersøgelsen fra 2005 – 2009 viser en klar sammenhæng mellem oplevelser i forbindelse med alkoholmisbrug i familien i børneårene og seksuelt misbrug og selvmord senere i livet. Blandt de af deltagerne i undersøgelsen, som er vokset op i barndomshjem med alkoholproblemer, er der en langt større andel, der oplever seksuelle overgreb og som begår eller forsøger selvmord end blandt de, der ikke har haft en opvækst præget af alkoholproblemer i hjemmet. Eksempelvis stiger forekomsten af selvmordsforsøg fra 6 % blandt deltagere uden belastende opvækstvilkår til 43 % blandt de mest belastede. I befolkningsundersøgelsen udpeges en mulig årsagskæde, der går fra omsorgssvigt og alkohol i barndomshjemmet via seksuelle overgreb til selvmord.

Alkoholmisbrug er således et problem med vidtrækkende konsekvenser for ikke blot misbrugerens selv, men også i høj grad for dennes pårørende og samfundet generelt. Alkoholkulturen er af Skatte- og Velfærdskommissionen udpeget som et af de samfundsproblemer, hvis løsning er afgørende for Grønlands fremtid. Dette bygger på de problemer, som et umådeholdent alkoholindtag og rusdrikkeri medfører for vores samfund, ift. erhvervsevne, ulykker, selvmord, vold, voldtægter og andre overgreb samt ikke mindst omsorgssvigt af børn.

Børnene er de største ofre, når voksne i familien har et alkoholmisbrug, lige meget om der er tale om periodevis rusdrikkeri eller dagligt alkoholindtag og alkoholafhængighed. Det er tankevækkende at læse børns budskaber til deres forældre under en uge 18, f.eks: ”Hvis vores forældre ikke drak, ville vores opvækst være tryk”, ”de har store problemer med alkohol”, og ”når de drikker, så mangler jeg kærlighed”. Det er vigtigt at lytte til børnenes tanker og oplevelser og medtage disse i den fremtidige planlægning.

Naalakkersuisut har i høj grad fokus på børnenes tarv, når diskussionen drejer sig om alkoholområdet. Der gennemføres kampagner på området, og som bekendt er styrkelse af misbrugsområdet ift. børn og børnefamilier også et vigtigt element i Børne- og Uнгеstrategien.

Projektet Tidlig Indsats for den gravide familie er et centralt initiativ i forhold til dette. Her tilbydes bl.a. misbrugsbehandling for familien således, at barnet kommer til verden i et misbrugsfrit miljø og herved får et bedre udgangspunkt for en god opvækst.

Undervisning om alkoholmisbrug og dets konsekvenser er i dag en del af skolernes læreplaner, og Inerisaavik kan levere en del undervisningsmateriale om emnet. Det er dog i sidste ende op til skolebestyrelserne at beslutte, om alkohol skal på skoleskemaet på den enkelte skole.

Rusdrikkerkulturen er ikke kun noget, som børn og unge passivt er inddraget i – den praktiseres også aktivt i teenageårene. Idet den unges hjerne ikke er fuldt udviklet, er hjernen ikke så modstandsdygtig overfor alkoholens skadevirkninger, og unge er derfor særligt sårbare overfor alkohol. Et stort alkoholindtag medfører problemer som indlæringsvanskeligheder, dårligt fysisk helbred og svækkede sociale kompetencer, samtidig med at beruselsen ofte danner grundlag for ulykker, uønsket sex, konflikter og pjækkeri. Der er brug for alle i dette samfund, og der er ikke råd til at miste unge som følge af rusdrikkeri..

Man kan altid diskutere, om restriktioner er hensigtsmæssige virkemidler. Undersøgelser fra bl.a. WHO har vist, at restriktioner i forhold til åbningstider for salg og udskænkning af alkohol, aldersgrænser, samt høje priser medfører et lavere alkoholindtag, både hos unge og voksne. Restriktionerne har en direkte effekt for unge i form af begrænsede muligheder for at skaffe alkohol samt en holdningsændrende effekt, idet alkoholindtag ikke længere får mulighed for at blive en alment praktiseret norm. En ny norsk undersøgelse har endvidere vist, at der er en sammenhæng mellem omfanget af vold og udskænkningstedernes åbningstider. Ved blot en times øget åbningstid, stiger volden i nattelivet med 17 procent, mens volden mærkbart mindskes, når åbningstiderne reduceres med en time.

Rygeloven, der trådte i kraft for et år siden, er et eksempel på et restriktivt tiltag, der forventes at begrænse indtagelsen af sundhedsskadelige substanser, i dette tilfælde tobak. Loven er blevet modtaget positivt, og den forventes at medføre en forbedring af sundhedstilstanden. Det er endnu for tidligt at vurdere effekten her i landet, men andre landes erfaringer med lignende tiltag er, at restriktioner som vore har en klar effekt på tobaksforbruget og dermed også på folkesundheden.

Der er på baggrund af sådanne erfaringer meget, der taler for anvendelse af restriktioner på så stærkt sundhedsskadelige produkter som alkohol og tobaksvarer. Naalakkersuisut finder derfor, at restriktioner eller anden strukturel regulering også fortsat bør være et redskab til at sikre fremgang i folkesundheden.

Restriktionerne må dog aldrig stå alene. Det forebyggende arbejde er og bliver grundstenen i indsatsen for at forbedre folkesundheden, og der pågår allerede i dag en stor indsats gennem oplysning, uddannelse og forebyggelse på dette område. Alkohol- og rusmiddelområdet er et af de prioriterede fokusområder i folkesundhedsprogrammet Inuuneritta. Uge 18 markeres overalt i landet med kampagner og arrangementer med fokus på alkoholens skadevirkninger. Her er bl.a. de lokale forebyggelsesudvalg en vigtig aktør. PAARISA forestår også en lang række aktiviteter på det forebyggende område. Eksempelvis udarbejdes der informationsmaterialer og undervisningsmaterialer samtidig med, at der også ydes støtte og vejledning til lokale forebyggelsesudvalg. Det er helt klart, at kampagner og indsatser samt visuel oplysning målrettet børn og unge også fremover vil indgå i det forebyggende arbejde.

I september afholdtes alkoholseminaret Tid til holdningsændring. Her fortalte fagfolk og andre centrale aktører om de problemer, som de oplever på alkoholområdet, og i en række workshops diskuterede man efterfølgende virkemidler, der kunne fremme og understøtte holdningsændringer i retning af en mere hensigtsmæssig alkoholkultur end den nuværende tendens til rusdrikkeri, der udgør en af de største sociale udfordringer i samfundet.

Der var bred enighed om, at der bør foreligge brugbare rusmiddelpolitikker på alle arbejdspladser – vel at mærke politikker, der indeholder klare retningslinjer for, hvad der er acceptabel adfærd ift. indtag. Misbrugspolitikkerne skal indeholde handlemuligheder i forhold til mulig hjælp til ansatte til at overvinde et misbrug, eksempelvis et alkoholmisbrug..

Initiativet CSR Greenland hjælper virksomhederne med at udøve socialt ansvar. I dag er 30 store og små virksomheder medlem af organisationen, der således tæller en stor del af arbejdspladserne i landet, og som derfor vil være et oplagt udgangspunkt for fremme af misbrugspolitikker på arbejdspladserne.

Naalakkersuisut ser frem til en god og konstruktiv debat.